

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/531/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

169/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. december 23-án előterjesztett **panaszát** a 2017. május 25-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a [...] Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mert az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos a postai úton előterjesztett beadványában előadta, hogy 2016. december 8-án 10 óra 30 perc körüli időben a B., K. út *: számnál ellenőrzés céljából megállította egy járőr. Az általa vezetett járműre nem a saját rendszáma volt felszerelve. A panaszos épp az új rendszám átvételére ment a [...] okmányirodába, ismét hiába, mivel megint nem adtak neki még időpontot sem. Indulásakor az időjárásra tekintettel (hogy ne sáros, piszkos) másik ugyanolyan és érvényes vizsgával és engedéllyel rendelkező gépkocsiról 1 db táblát áthelyezett a másik ugyanolyan gépkocsijára. Ezt a helyszínen okmányokkal igazolta. Együttműködése ellenére előállították a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol fogdában helyezték el, amit csak 17 óra 5 perckor hagyhatott el. A panaszos az előállítást feleslegesnek és méltánytalannak tartja. Továbbá az elvett rendszám és forgalmi engedély miatt nem tudott továbblépni, ami szintén problémát okozott számára. A panaszos nem hiszi, hogy a rendőrök bármeddig visszatartják az okmányokat, bizonyosan van ennek valamilyen határideje. Mindezek miatt panaszt kíván tenni.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az előállításról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2016. december 8-án 11 órától 17 óra 5 percig tartott.

2) Az előállításról szóló jelentés szerint a panaszost 2016. december 8-án 11 órakor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § alapján igazoltatták, majd az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján ruházatát átvizsgálták, és végül az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján előállították. A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az események rövid leírásaként a jelentés rögzíti, hogy a S. Gy. r. őrm. az adott időben a [cím] sz. előtti útszakaszon intézkedés alá vonta a panaszost, aki az általa vezetett [...] frsz-ú Opel [...] típusú járművel, B. város belterületén, a K. úton közlekedett a K. pályaudvar irányából, a Hu.körút irányába.

Intézkedés során megállapításra került, hogy a panaszos úgy vett részt a közúti forgalomban, hogy az általa vezetett járműre felhelyezett [...] számú hatósági jelzés előre nem volt felszerelve, illetve nem az általa vezetett alvázszámú gépkocsihoz tartozik. Az általa vezetett gépkocsi eredeti rendszáma [...]

A panaszos bevallotta, hogy ő saját kezűleg, M. utcában cserélte ki a hatósági jelzést, hogy taxi tevékenységet tudjon folytatni. A r. őrm.-t a [...]. Kerületi Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnoka utasította, hogy a panaszost a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra állítsa elő.

A gépkocsira hátra felszerelt 1 darab [...] ftsz.-ú hatósági jelzést, illetve az ahhoz tartozó forgalmi engedélyt, [...] számú okmány bevonó ellenében a helyszínen bevonta.

A r. őrm. a felszerelt rendszámtábláról, a gépkocsi regisztrációs matricájáról, alvázszámáról fényképfelvételeket készített, amelyet az ügyirat mellé a Robotzsaru rendszerében az ügyirat mellé csatol. A panaszossal közölte, hogy az általa elkövetett cselekmények szabálysértés, illetve bűncselekmény, amelyet tudomásul vett és elismert, ezért előállította [...] Kerületi Rendőrkapitányságra intézkedések megtétele végett.

Ellene szabálysértési feljelentést tett, a Szabs. tv. 224. § szerint minősülő KRESZ 5. § (1) b) pontjába ütköző szabálysértés miatt, illetve büntető feljelentést tett Btk. 347.§ (1) bekezdés a) pontjába ütköző bűncselekmény miatt.

A panaszost és az általa vezetett gépjárművet és az arra engedély nélkül felszerelt hatósági jelzést a Robotzsaru rendszerében ellenőrizte; eltiltásban, körözésben, kitiltásban nem szerepeltek, illetve nevezett személlyel szemben alkalmazott LION 500 típusú légalkoholmérő készülék a kifújást követően negatív értéket mutatott. Gépkocsi a K. úton, parkolásra kijelölt helyre, lezárt állapotban került elhelyezésre.

A panaszost ruházatátvizsgálást, és az előállítást követően 11 óra 35 perckor a r. őrm. sérülés- és panaszmentesen átadta CS. G. r. törm. fogdaőrnek, aki a letéti jegyzék felvételét követően a panaszost a fogdán elhelyezte.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) Zs. I. r. törm. a 2017. február 2-án kelt jelentésében előadta, hogy 2016. december 8-án szolgálata teljesítése során 11 órakor a K. úton a szolgálati gépkocsiból látta, amint neki bal kéz felől a K. úton a H. kit. felé közlekedik egy sárga színű személytaxi, amelynek az első rendszámtáblája hiányzott, ezért felmerült a szabálysértés gyanúja. Mivel a taxi nem a szolgálati személygépkocsi előtt közlekedett,

ezért az abba beépített kamera nem látta az esetet, ezért nem készült sem kép-, sem hangfelvétel az esetről.

A K. út */*: szám előtt megállították a személytaxit, majd annak vezetőjével szemben S. Gy. r. őrm. megkezdte az intézkedést. Eközben a r. törm. körbejárta a taxit. Látta, hogy a hátsó rendszámtáblán, illetve az első szélvédőn elhelyezett regisztráció matricán nem ugyanaz a rendszám szerepel. Ezt közölte a társával, aki ezalatt tisztelgett, napszaknak megfelelően köszönt, nevét, azonosítószámát közölte, elmondta, hogy közlekedésrendészeti ellenőrzés céljából lett megállítva a jármű, mivel annak első rendszámtáblája nem volt felszerelve és ezért lett a taxi vezetője intézkedés alá vonva. A taxiban csak a vezető tartózkodott, utasa nem volt a taxinak. Fentiekre való tekintettel elkérte a vezető, a panaszos személyigazolványát, lakcímkártyáját, vezetői engedélyét, illetve a taxi forgalmi engedélyét. A kérésnek a panaszos eleget tett.

A panaszos közölte, hogy az általa vezetett taxi első rendszámtáblája azért hiányzik, mert a hátsó rendszámtábla egy másik taxihoz tartozik, arról a taxiról levette csak a hátsó rendszámtáblát, majd rátelte az intézkedés alá vont taxira, mivel arra még nem kapta meg a sárga rendszámtáblát a taxizáshoz, azonban elkezdte már a folyamatát. A panaszos és mind a két taxigépkocsi priorálva lett, körözésben, eltiltásban, kitiltásban nem szerepeltek. A panaszossal szemben elektromos alkoholtesztterrel ittasság vizsgálat történt negatív eredménnyel.

A panaszos végig együttműködő volt, nem tanúsított ellenállást, nyugodt, kulturált hangnemben beszélt, ahogy az intézkedés közben vele végig a r. őrm. is. Ezekre való tekintettel nem került sor a legenyhébb kényszerítő eszköz alkalmazására sem.

Mivel a helyszínen megállapítást nyert, hogy nem az a rendszámtábla lett felszerelve a személytaxira, ami a személytaxihoz valójában tartozna, és ezt a panaszos elismerte a helyszínen, felvették a kapcsolatot EDR rádióan a szolgálatirányító parancsnokkal, aki utasítást adott a panaszos előállítására. Utasította továbbá őket, hogy taxiról készítsenek fényképfelvételeket és a hátsó rendszámtáblát és forgalmi engedélyt vegyék el, és azokat csatolják a jelentéshez majd. A panaszos a rendszámlát leszerelte, és azt a hozzá tartozó forgalmi engedéllyel együtt átadta.

A r. őrm. közölte a panaszossal, hogy tettével szabálysértési és bűncselekményt valósított meg, ezért a továbbiakban nem köteles terhelő vallomást tennie magára, illetve közeli hozzátartozójára, és elő lesz állítva a [...] Rendőrkapitányságra, illetve ellene szabálysértési- és büntető feljelentést tesz. Ezt követően átvizsgálták a panaszos ruházatát, melyből közbiztonságra különösen veszélyes nem került elő.

A panaszost a legrövidebb úton előállították, majd átadták a fogdaőrnek sérülés- és panaszmentesen 11 óra 35perckor. Ezt követően a [...] Kerület gondoskodik az előállítás idejéről, okáról szóló igazolás kiadásáról az előállítás végeztével, illetve a fogdaőr gondoskodott a fogvatartott jogairól, kötelezettségeiről szóló tájékoztatóról. A panaszost tájékoztatták a jogorvoslati lehetőségeiről, de a vele szemben intézkedő rendőrök felé ezen szándékát az intézkedés alatt ezt nem jelezte.

A 11 óra 35 percet követő eseményekről a r. törm nem tud nyilatkozni.

4) S. Gy. r. őrm. kiegészítő jelentése további releváns információkat nem tartalmaz, így annak részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

5) A kapitányságvezető-helyettes átiratában előadta, hogy a panaszos az előállító helyiségbe történő elhelyezése során megkapja a tájékoztatást a jogairól és kötelezettségéről is, Az előállításról szóló igazolást az előállított részére az elbocsátás során adjuk ki Az előállítási ideje alatt az előállított az előállító helyiségben tartózkodott.

Az intézkedés alapján a rendőrség a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 347. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő eltávolítással vagy meghamisítással elkövetett egyedi azonosító jel meghamisításának büntette miatt nyomozást rendelt el és azt az illetékes hatósághoz a [...] Kerületi Rendőrkapitánysághoz áttette.

6) A Nyilatkozat elnevezésű irat szerint a panaszos 16 órakor nyilatkozott az élelmezési igényéről, amelyet a rendőrség 16 órakor teljesített.

7) M. G. r. alezredes 2017. május 24-én kelt átiratában előadta, hogy M. A. szemben az intézkedést 2016. december 8-án 11 órakor kezdték meg a * Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály járőrei. Az intézkedés során nevezett a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra került előállításra, ahol 11 óra 35 perckor került hatóságunk előállító helyiségébe befogadásra. Az előállító helyiségbe történő befogadás az általános tapasztalatok alapján kb. 20 percet vehetett igénybe.

Azt követően az intézkedő * Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály járőrei jelentésben rögzítették az általuk a helyszínen megállapítottakat, mely rendőri jelentés hitelesítésére 14 óra 23 perckor került sor.

A tényállás teljeskörű ismeretében, csak a rendőri jelentés megismerését követően - bevett gyakorlat - kerül sor a nyomozati cselekmények megkezdésére, mivel számos esetben előfordul, hogy a jelentésben bővebb információ kerül rögzítésre, mint a szóbeli referáláskor.

A rendőri jelentés kézhezvételét, valamint az események teljes körű megismerését követően a szolgálatot teljesítő nyomozó megkezdte a panaszos ügyében a szükséges nyomozati cselekmények végrehajtását.

A szolgálatban lévő nyomozó 16 óra 38 perckor készítette el a lefoglalásról rendelkező határozatot, 16 óra 44 perckor készítette el a lefoglalásról szóló jegyzőkönyvet. A panaszos 17 óra 05 perckor került szabadon bocsátásra.

Az ügy teljes körű tisztázása, valamint a más ügyekből kifolyólag végrehajtott egyéb nyomozói - kihallgatások foganatosítása - tevékenységek folytán történhetett meg az, hogy a panaszos előállítása meghaladta a 6 óra (6 óra 5 perc) időtartamot.

Nyilatkoztatták az aznap szolgálatban lévő készenléti csoport tagjait, azonban az eltelt időre tekintettel információval szolgálni nem tudtak.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének IV. cikkben foglalt személyi szabadsághoz való jogát, a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A Testület utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak.

A fenti rendelkezést a Szolgálati Szabályzat 8-9. §-a az alábbiakkal egészíti ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha a) ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy b) intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és - amennyiben ez az eljárás lefolytatásának jogszabályi feltétele - rendelkezik a tevékenység ellátáshoz, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

A Testület a fenti általános szabályok mellett hivatkozik a rendőr Rtv.-ben foglalt, közlekedésrendészeti intézkedés körében meghatározott speciális jogosítványaira és kötelezettségeire. Az Rtv. 44. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti. A d) pont alapján a rendőr a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – a helyszínen elveheti.

A panaszos előadása szerint az új rendszám átvételére ment a [...] okmányirodába. Indulásakor az időjárásra tekintettel (hogy ne sáros, pizkos) másik ugyanolyan és érvényes vizsgával és engedéllyel rendelkező gépkocsimról 1 db táblát áthelyezett a másik ugyanolyan gépkocsijára. Ezt a helyszínen okmányokkal igazolta.

A rendőri jelentések szerint a K. úton közlekedve észleltek egy személytaxit, melynek az első rendszám táblája hiányzott, ezért felmerült a szabálysértés gyanúja. A K. út * szám előtt megállították a személytaxit, annak vezetőjével szemben S. Gy. r. őrm. megkezdte az intézkedést. Eközben a r. tőrm. körbejárta a taxit. Láta, hogy a hátsó rendszám táblán, illetve az első szélvédőn elhelyezett regisztráció matricán nem ugyanaz a rendszám szerepel. A panaszos közölte, hogy az általa vezetett taxi első rendszám táblája azért hiányzik, mert a hátsó rendszám tábla egy másik taxihoz tartozik, arról a taxiról levette csak a hátsó rendszám táblát, majd rátelte az intézkedés alá vont taxira, mivel arra még nem kapta meg a sárga rendszám táblát a taxizáshoz, azonban elkezdte már a folyamatát.

A rendőrök által hivatkozott, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amelyre külön jogszabályban meghatározott számú, típusú és elhelyezési hatósági jelzés(ek) [rendszám tábla(ák)] van(nak) felszerelve.

A Szabs. tv. 224. § szerint aki a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben (a továbbiakban: KRESZ) meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést követi el.

A Testület a körülmények ismeretében megállapította, hogy a rendőri intézkedéshez a fentebb említett Rtv. 44. § kellő jogalapot biztosított, hiszen azt egyik fél sem vitatta, hogy a panaszos gépkocsival a közúti közlekedésben vett részt.

Emellett a gépkocsi és vezetőjének intézkedés alá vonására az Rtv. 29. § is kellő jogalapot biztosított volna, mivel a panaszos gépjárművéről hiányzott az egyik rendszám, ennek ellenére a közlekedésben vett részt, ez pedig felvetette annak a gyanúját, hogy a panaszos szabálysértést valósít meg.

A Testület megállapítása szerint az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában jártak el a panaszossal szemben és vonták a panaszost intézkedés alá, ezért nem sérült a személyes adatok védelméhez és a tisztességes eljáráshoz való joga. Ugyanakkor a Testület ismételtén leszögezi, hogy nincs hatásköre abban a kérdésben állást foglalni, hogy a panaszos magatartásával megvalósította-e a KRESZ szabályainak megsértését.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr a helyszínen elvette a rendszámát és a forgalmi engedélyét.

Az intézkedés idején hatályos a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 97. §-a szerint az ellenőrző hatósági személy a hatósági engedélyt és jelzést a helyszínen elveszi, ha

- a) a jelzés nem felel meg az 53-63. §-ban meghatározott szabályoknak,
- b) érvénytelen külföldi hatósági engedéllyel és jelzéssel vettek részt a közúti forgalomban,
- c) azért érvénytelen a hatósági engedély és jelzés, mert a járművet a forgalomból korábban végleg kivonták, vagy
- d) a járművet a forgalomból hivatalból ideiglenesen kivonták, de a jármű hatósági engedélye és jelzése nem került leadásra.

A 96. § (6) bekezdése szerint a helyszínen elvett forgalmi engedélyt, az ideiglenes forgalomban tartási engedélyt, illetve hatósági jelzést, valamint az intézkedésről készült jelentés (feljelentés) egy példányát az ellenőrző hatóság öt napon belül megküldi az üzemenben tartó lakcíme (székhelye) szerint illetékes közlekedési igazgatási hatóságnak.

A fentiekben a Testület már kifejtette, hogy fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú a panaszossal szemben, a panaszos is elismerte a helyszínen a szabálysértést, így az intézkedő rendőr az Rtv. 44. § alapján jogosult volt a rendszámot és a forgalmi engedélyt elvenni a helyszínen. **Emiatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

3) Az előállítás jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A rendőrségi iratok szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Az rendőri jelentés szerint a forgalomban haladó panaszost a rendszám tábla hiánya miatt állították meg a rendőrök, majd az ellenőrzés során megállapították, hogy a panaszos egy másik gépkocsi rendszám tábláját szerelte fel a kocsira, amit a panaszos maga is elismert a helyszínen.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról [...].

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanú, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A tettenérés további, hasonló jelentőséggel bíró tartalmi elemét magyarázza a 13/2013. számú büntető elvi határozat (...). A Kúrai magyarázata szerint a „Be. 127. § (3) bekezdése a bűnüldözésre jogosult hatóságnak nyújtott civil jogsegély, aminek lényege, hogy az *elkövetőt elfogó, visszatartó* személy a hatósághoz képest helyzeti előnyben van, viszont törvényileg engedélyezett magatartása fejében sem lesz cselekménye hatósági, hanem megmarad magáncselekménynek. [...] Kétségtelen, hogy az *elfogás, visszatartás fizikai ráhatást* jelent, éppen ezért különösen vizsgálendő, hogy az irányadó tényállás szerinti történések azokon a kereteken belül maradnak-e, amelyeket a jogalkotó a Be. 127. § (3) bekezdése esetében meghatároz. A tettenérés feltételezi a bűncselekmény észlelését; és ahhoz képest a cselekményt éppen elkövetőnek, az éppen eltávozó elkövetőnek, és az eltávozó elkövető üldözésből való elfogását, ekként visszatartását. Tettenérés alatt értendő, ha a cselekmény az adott személy – a tettenérő – szeme láttára, észlelése mellett történik; olyan fizikai közelségben, amikor reális lehetősége van az elkövetéshez férni, az elkövetőt elérni, az elkövető után eredni. Mindez a forró nyom, az idővesztés nélküli üldözés lehetősége; és éppen ezen alapul a társadalmi elismertsége.”

A Kúria fenti magyarázata alapján megállapítható, hogy a tettenérésnek a *folyamatosság, a megszakítás nélküliség* mellett szükségszerű eleme az is, hogy annak keretében sor kerüljön az elkövető *fizikai ráhatással történő üldözésére, elfogására, visszatartására*. Amennyiben az elkövető fentiek szerint leírt nyomon követhetősége megszakad, vagy ha vele szemben nem kerül sor – jellemzően fizikai ráhatással – üldözésre, visszatartásra, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Minthogy az előállítás, illetve az elfogás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezekkel kapcsolatos rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt elv minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. a 33. § (1) bekezdése szerinti – azaz mérlegelés nélkül kötelező – szabadságelvonás feltételeként megfogalmaz.

A Testület az eset ennek megfelelő értékelése alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszos vonatkozásában a tettenérés szűken vett értelmezése is megvalósult.

Mindezek alapján, figyelemmel arra, hogy a Testület álláspontja szerint megvalósult a tettenérés, a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

ii) Az előállítás időtartama vonatkozásában az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

Az előállításról kiállított igazolás szerint az előállítás 11 órakor kezdődött és 17 óra 5 perckor fejeződött be.

A Testület kifejezetten kérte a rendőrséget, hogy valamennyi az előállítás alatt fogatosított eljárási cselekményt jelölje meg. A rendőrség az alábbi eseményekről számolt be. Az intézkedés során nevezett a [...] Kerületi Rendőrkapitányságra került előállításra, ahol 11 óra 35 perckor került hatóságunk előállító helyiségébe befogadásra. Az előállító helyiségbe történő befogadás az általános tapasztalatok alapján kb. 20 percet vehetett igénybe.

Azt követően az intézkedő * Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály járőrei jelentésben rögzítették az általuk a helyszínen megállapítottakat, mely rendőri jelentés hitelesítésére 14 óra 23 perckor került sor. A rendőri jelentés kézhezvételét, valamint az események teljes körű megismerését követően a szolgálatot teljesítő nyomozó megkezdte a panaszos ügyében a szükséges nyomozati cselekmények végrehajtását. A szolgálatban lévő nyomozó 16 óra 38 perckor készítette el a lefoglalásról rendelkező határozatot, 16 óra 44 perckor készítette el a lefoglalásról szóló jegyzőkönyvet. A panaszos 17 óra 05 perckor került szabadon bocsátásra.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A fentiekből megállapítható, hogy a panaszos előállítása 6 óra 5 percig tartott. Ez idő alatt a rendőrök elhelyezték a panaszost, elkészítették a szükséges dokumentációt, a jelentéseket, majd határozatot hoztak a lefoglalásról, illetve meghallgatták a panaszost az iratok áttanulmányozását követően.

Minderre tekintettel a Testület álláspontja szerint a fenti eseménysorban nem volt olyan a panaszos ügyét nem érintő, szükségtelen időtartam, ami a panaszos oldalán jogsérelmet alapozna meg.

Mindezekre figyelemmel a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga az előállítás időtartama miatt.

IV.

A Testület megállapítása szerint az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában jártak el a panaszossal szemben és vonták a panaszost intézkedés alá, ezért nem sérült a személyes adatok védelméhez és a tisztességes eljáráshoz való joga. Az intézkedő rendőr az Rtv. 44. § alapján jogosult volt a rendszámot és a forgalmi engedélyt elvenni a helyszínen. Emiatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Figyelemmel arra, hogy a Testület álláspontja szerint megvalósult a tettenérés, a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga, szintén nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga az előállítás időtartama miatt.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag